

II

(Προπαρασκευαστικές πράξεις)

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

411Η ΣΥΝΟΔΟΣ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ ΤΗΣ 15ΗΣ ΚΑΙ 16ΗΣ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2004

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών — Πρόγραμμα δράσης: Η ευρωπαϊκή ατζέντα για την επιχειρηματικότητα

COM(2004) 70 τελικό

(2005/C 74/01)

Στις 11 Φεβρουαρίου 2004, και σύμφωνα με το άρθρο 262 της συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, η Επιτροπή αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την ανωτέρω ανακοίνωση

Το ειδικευμένο τμήμα «Ενιαία αγορά, παραγωγή και κατανάλωση», στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 14 Ιουλίου 2004 με βάση εισηγητική έκθεση του κ. Butters.

Κατά την 411η σύνοδο ολομέλειάς της, της 15ης και 16ης Σεπτεμβρίου 2004 (συνεδρίαση της 15ης Σεπτεμβρίου 2004), η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε με 150 ψήφους υπέρ, 1 κατά και 6 αποχές, την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Πλαίσιο

1.1 Στα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της Λισσαβόνας, το 2000, και στον Ευρωπαϊκό Χάρτη για τις μικρές επιχειρήσεις τονίζεται η σημασία της επιχειρηματικής δραστηριότητας για τη βιώσιμη ανάπτυξη στην Ευρώπη καθώς και η ανάγκη δημιουργίας ενός πολιτικού περιβάλλοντος το οποίο να ευνοεί την προώθηση της επιχειρηματικότητας.

1.2 Κατόπιν τούτου, ο Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Romano Prodi, ανακοίνωσε στο Εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του 2002 στη Βαρκελώνη ότι η Επιτροπή επρόκειτο να υποβάλει Πράσινη Βίβλο για την επιχειρηματικότητα πριν από το Εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του 2003. Η Επιτροπή εκπλήρωσε αυτόν τον στόχο τον Ιανουάριο του 2003 δίδοντας το έναυσμα για τη διενέργεια ενδεδειγμένης και ανοικτής διαβούλευσης με τους ενδιαφερόμενους φορείς κατά τη διάρκεια των επόμενων μηνών. Το Εαρινό Συμβούλιο του 2003 κάλεσε την Επιτροπή να υποβάλει πρόγραμμα δράσης για την επιχειρηματικότητα στο Εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του 2004.

1.3 Η γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ σχετικά με την προαναφερθείσα Πράσινη Βίβλο εγκρίθηκε από τη σύνοδο ολομέλειας της τον Σεπτέμβριο του 2003⁽¹⁾.

1.4 Στη συνέχεια, τον Φεβρουάριο του 2004⁽²⁾, η Επιτροπή υιοθέτησε το πρόγραμμα δράσης της με θέμα «Η ευρωπαϊκή ατζέντα για την Επιχειρηματικότητα».

2. Στόχοι της παρούσας γνωμοδότησης

2.1 Όπως και στην περίπτωση της προηγούμενης γνωμοδότησης της ΕΟΚΕ σχετικά με Πράσινη Βίβλο για την Επιχειρηματικότητα στην Ευρώπη, έτσι και τώρα επιδίωξη της παρούσας γνωμοδότησης είναι η ενεργός συμβολή στην εν εξελίξει διαδικασία για την κατανόηση και την ενθάρρυνση της επιχειρηματικότητας, η διατύπωση ορισμένων γενικών παρατηρήσεων, και η επακριβέστερη ανάλυση του προγράμματος δράσης. Στη συνέχεια, η ΕΟΚΕ θα διατυπώσει στη γνωμοδότηση αυτή μια σειρά εποικοδομητικών συστάσεων σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο η εν λόγω πρωτοβουλία μπορεί να μετατραπεί σε ρεαλιστικές, απτές πρωτοβουλίες οι οποίες θα ωφελήσουν τόσο τις σημερινές όσο και μελλοντικές γενεές Ευρωπαίων επιχειρηματιών.

3. Γενικές παρατηρήσεις σχετικά με το Πρόγραμμα Δράσης: ανταποκρίνεται όντως στον δεδηλωμένο στόχο περί παροχής «στρατηγικού πλαισίου για την τόνωση της επιχειρηματικότητας»;

3.1 Η Πράσινη Βίβλος για την Επιχειρηματικότητα στην Ευρώπη κατέδειξε σαφή εκτίμηση των θεμάτων και του μεγέθους της πρόκλησης για τη βελτίωση του επιπέδου της επιχειρηματικότητας στην ΕΕ. Η ΕΟΚΕ αναγνώρισε το γεγονός αυτό στη σχετική γνωμοδότησή της και συνεχάρη την Επιτροπή τόσο για την Πράσινη Βίβλο όσο και τη συνακόλουθη ανοικτή και ενδεδειγμένη διαδικασία διαβούλευσης.

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. C 10 της 14.01.2004.

⁽²⁾ COM(2004) 70 τελικό, σελ. 4.

3.2 Βασικό στην προαναφερθείσα Πράσινη Βίβλο, το πρόγραμμα δράσης παρέχει μια εκτενέστερη ανάλυση της φύσης της επιχειρηματικής πρόκλησης που αντιμετωπίζει η Ευρώπη. Οι στόχοι του προγράμματος δράσης είναι δικαιολογημένα φιλόδοξοι, αλλά συνδυάζονται με απροσδιόριστους στόχους. Η γενική εντύπωση που αποκομίζεται είναι ότι πρόκειται για ένα ασαφές και συντηρητικό έγγραφο. Το πρόγραμμα δράσης επιδεικνύει ελάχιστη από τη δημιουργικότητα που άφησε να διαφανεί η Πράσινη Βίβλος και η δημόσια διαβούλευση, προτιμώντας συχνά να αναφέρει ήδη υπάρχουσες πρωτοβουλίες. Προβλέπει λίγους μηχανισμούς υλοποίησης των στόχων και δεν κατορθώνει ούτε να αναθέσει αρμοδιότητες όσον αφορά την υλοποίηση ούτε και να καθορίσει διαδικασίες ελέγχου και αξιολόγησης.

3.3 Ένα από τα κυριότερα σημεία που προέκυψαν από τις συζητήσεις που διενεργήθηκαν κατά τη διάρκεια της σύνταξης της Πράσινης Βίβλου και από τις μεταγενέστερες διαβουλεύσεις αφορά το ευρύ φάσμα των τομέων πολιτικής που επηρεάζουν τους επιχειρηματίες και τη συνακόλουθη ανάγκη για μια οριζόντια προσέγγιση με στόχο την αντιμετώπιση των προκλήσεων που εντοπίστηκαν. Το πρόγραμμα δράσης αποτυγχάνει σαφώς να πείσει τους ενδιαφερόμενους φορείς ότι η πρωτοβουλία αυτή έχει λάβει κάτι περισσότερο από μια συμβολική υποστήριξη εκ μέρους των υπηρεσιών της Επιτροπής πέραν της Γενικής Διεύθυνσης «Επιχείρηση» ή των διοικήσεων των κρατών μελών. Εάν το πρόγραμμα δράσης δεν τύχει ανάλογης υποστήριξης, τότε ο αντίκτυπος του αναμένεται να είναι ελάχιστος.

3.4 Η Επιτροπή έλαβε 250 απαντήσεις στο πλαίσιο της διαδικασίας διαβούλευσής της. Η ΕΟΚΕ αναγνωρίζει ότι παρά την διαφάνεια που επέδειξε η Επιτροπή δημοσιεύοντας όλες τις συμβολές που έλαβε στην ιστοθές της, ωστόσο, το πρόγραμμα δράσης κάνει ελάχιστες συγκεκριμένες αναφορές στις παρατηρήσεις που υπεβλήθησαν, ενώ δεν καθίσταται σαφές για τον αναγνώστη κατά ποιο τρόπο αναλύθηκαν και ενσωματώθηκαν οι απαντήσεις. Λαμβανόμενου υπόψη του εύρους του εγχειρήματος αυτού και του ενδιαφέροντος που προκάλεσε σε ολόκληρη την ΕΕ, θα ήταν ατυχές να μην εξεταστούν οι απαντήσεις διεξοδικά και, σε περίπτωση ενδελεχούς εξέτασής τους, τούτο θα πρέπει και να καταστεί σαφές στο σχέδιο δράσης.

3.5 Το σχέδιο δράσης θα μπορούσε να έχει παραδεχτεί την ετερογένεια των ΜΜΕ, αναγνωρίζοντας ότι η εν λόγω ετερογένεια απαιτεί μάλλον μια εστιασμένη πολιτική και όχι λύσεις γενικής πολιτικής. Για παράδειγμα, η πρόσφατη ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την «Προώθηση των συνεταιριστικών εταιρειών στην Ευρώπη»⁽¹⁾ αναγνωρίζει τη σημασία της προώθησης των συνεταιριστικών εταιρειών στην Ευρώπη και το σχέδιο δράσης θα έπρεπε να συμπεριλαμβάνει μια σχετική αναφορά στο ρόλο των επιχειρήσεων της κοινωνικής οικονομίας⁽²⁾. Εξάλλου, οι ανάγκες των απασχολούμενων για ίδιο λογαριασμό επιχειρηματιών διαφέρουν σημαντικά από τις ανάγκες των επιχειρήσεων που έχουν τη μορφή νομικού προσώπου⁽³⁾. Παράλληλα με την αναγνώριση των ειδικών αυτών μορφών ιδιοκτησίας επιχειρήσεων, το σχέδιο δράσης όφειλε να παραδεχτεί την ανάγκη για εστιασμένες προσεγγίσεις πολιτικής για τις επιχειρήσεις με ιδιαίτερες ανάγκες και χαρακτηριστικά όπως, π.χ., καινοτόμες νέες επιχειρήσεις ή ήδη λειτουργούσες επιχειρήσεις οι οποίες αναπτύσσουν πιο συμβατικές δραστηριότητες.

3.6 Η ΕΟΚΕ κρίνει ότι είναι εξίσου σημαντικό να ενθαρρυνθεί ένα επιχειρηματικό πνεύμα στο δημόσιο τομέα. Μολονότι η ΕΟΚΕ αντιλαμβάνεται ότι το σχέδιο δράσης εστιάζεται στην επιχειρηματικότητα με τη μορφή της δημιουργίας, της διαχείρισης, και της

ανάπτυξης επιχειρήσεων, επιθυμεί, επίσης, να τονίσει την ανάγκη να ενθαρρυνθεί μια επιχειρηματική νοοτροπία στις δημόσιες διοικήσεις.

3.7 Δομή

3.7.1 Στη γνωμοδότησή της για την Πράσινη Βίβλο, η ΕΟΚΕ είχε προτείνει «να χωριστεί το περιεχόμενο του Σχεδίου Δράσης σε δύο ευδιάκριτους τομείς:

— στην προώθηση του πνεύματος της επιχειρηματικότητας: η δράση αυτή πρέπει να αποβλέπει στην ανάπτυξη του πνεύματος της επιχειρηματικότητας, στην αποκατάσταση και στη βελτίωση του κύρους του επιχειρηματία, καθώς και στην αξιοποίηση του επικεφαλής της ατομικής επιχείρησης ή της βιομηχανικής επιχείρησης έναντι των δυνητικών δημιουργών και αγοραστών, του σχολικού, πανεπιστημιακού και οικογενειακού περιβάλλοντος, των δημόσιων και ιδιωτικών υπηρεσιών και ειδικότερα των τραπεζικών κύκλων και των ευρωπαϊκών διοικήσεων, καθώς και εντός των κρατών μελών

— στη δημιουργία κλίματος που ενθαρρύνει την επιχειρηματική δραστηριότητα: η δράση αυτή αποβλέπει στον καθορισμό προγράμματος λειτουργικών δράσεων με σκοπό να ευνοήσει τη δραστηριότητα των επιχειρήσεων σε απάντηση των δέκα ερωτήσεων της Πράσινης Βίβλου»⁽⁴⁾.

3.7.2 Η ΕΟΚΕ συμφωνεί εν γένει με τα θέματα που καλύπτονται από τους πέντε στρατηγικούς τομείς πολιτικής. Εκφράζει, όμως, την ανησυχία της όσον αφορά την απουσία συγκεκριμένων ενεργειών οι οποίες να σκιαγραφούνται εντός κάθε τομέα. Επιπλέον, η ΕΟΚΕ διατείνεται ότι η διττή προσέγγιση που προαναφέρθηκε θα ήταν συνεπέστερη από την τρώπω τινά αυθαίρετη χροιά των εν λόγω πέντε στρατηγικών τομέων πολιτικής οι οποίοι εμφανίζονται ως ανακόλουθοι και αλληλεπικαλυπτόμενοι και φαίνονται να περιλαμβάνουν τέσσερις ευρείες προκλήσεις και ένα συγκεκριμένο ζήτημα (βελτίωση της πρόσβασης στη χρηματοδότηση).

3.7.3 Ωστόσο, για λόγους συνέπειας, οι ειδικές παρατηρήσεις σχετικά με το πρόγραμμα δράσης θα διαρευθούν σε πέντε ίδιους τομείς στο επόμενο τμήμα αυτής της γνωμοδότησης.

3.7.4 Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει ότι το έγγραφο της Επιτροπής περιγράφει το πρόγραμμα δράσης σε γενικές γραμμές. Το επόμενο στάδιο πρέπει να είναι η ανάπτυξη συγκεκριμένων ενεργειών και πολιτικών, μηχανισμών ελέγχου και επανεξέτασης, καθώς και ενδεικτικών στοιχείων και δεδομένων περί επιχειρηματικότητας που θα συντελέσουν στη διασφάλιση προόδου.

4. Ειδικές παρατηρήσεις όσον αφορά τους πέντε στρατηγικούς τομείς προτεραιότητας

4.1 Η ΕΟΚΕ προσδιορίζει ορισμένες συγκεκριμένες προτεραιότητες στο πλαίσιο εκάστου των πέντε στρατηγικών τομέων προτεραιότητας.

4.1.1 Καλλιέργεια επιχειρηματικής νοοτροπίας

4.1.1.1 Ο στόχος αυτός πρέπει να είναι μακροπρόθεσμος και προϋποθέτει τη συμμετοχή πολυάριθμων φορέων σε πολλά διαφορετικά επίπεδα. Η Γενική Διεύθυνση «Επιχείρηση» χρειάζεται την υποστήριξη τόσο της Γενικής Διεύθυνσης «Εκπαίδευση και Πολιτισμός» όσο και των εθνικών και υποεθνικών υπηρεσιών που συμμετέχουν στο σχεδιασμό και στην εφαρμογή της εκπαιδευτικής πολιτικής.

⁽¹⁾ COM (2004) 18 τελικό.

⁽²⁾ Για περαιτέρω αναφορές στη σημασία των επιχειρήσεων της κοινωνικής οικονομίας, βλ. τις γνωμοδοτήσεις 242/2000 (Olsson) και 528/2004 (Fusco και Glorieux) της ΕΟΚΕ.

⁽³⁾ ΕΕ αριθ. C 10 της 14.01.2004, σημεία 5.4 και 6.12.

⁽⁴⁾ ΕΕ αριθ. C 10 της 14.01.2004, σημείο 2.2.2.

4.1.1.2 Όπως τονίζει η Πράσινη Βίβλος, οι επιχειρηματίες παρακινούνται από ένα ευρύ φάσμα φιλοδοξιών όπως, π.χ., το κέρδος, η ανεξαρτησία, ή η επαγγελματική ικανοποίηση. Οιαδήποτε και εάν είναι τα κίνητρα, οι δυνητικοί και οι υπάρχοντες επιχειρηματίες αναγνωρίζουν τις κοινωνικές ευθύνες που αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα τις ιδιοκτησίας μιας επιχείρησης.

4.1.1.3 Η ΕΟΚΕ επικροτεί τις συστάσεις του σχεδίου δράσης σχετικά με τους νέους, αλλά επιθυμεί, επίσης, να επισημάνει τη δημογραφική στροφή προς έναν γηράσκοντα πληθυσμό στην Ευρώπη. Θα ήταν αμέλεια να μην δημιουργηθεί ένα περιβάλλον το οποίο παρέχει ευκαιρίες ιδιοκτησίας επιχειρήσεων στα μεγαλύτερα σε ηλικία άτομα που διαθέτουν τις ικανότητες (δεξιότητες, ικανότητα διαχείρισης, κεφάλαια κλπ.) ώστε να ιδρύσουν και να διευθύνουν μια επιχείρηση.

4.1.1.4 Η ΕΟΚΕ επικροτεί εξάλλου, την έμφαση που δίδει το σχέδιο δράσης στη αντιμετώπιση των γυναικών επιχειρηματιών. Οι γυναίκες που επιθυμούν να ιδρύσουν και να αναπτύξουν επιχειρήσεις αντιμετωπίζουν ιδιαίτερες πρακτικές, οικονομικές, και πολιτιστικές προκλήσεις οι οποίες κυμαίνονται σημαντικά μεταξύ των κρατών μελών. Οι αρμόδιοι θα είναι σε θέση να εκτιμήσουν καλύτερα τις προκλήσεις αυτές και να λάβουν τα κατάλληλα μέτρα εάν στη διαδικασία χάραξης της πολιτικής εμπλέκουν τόσο τις επιτυχείς όσο και τις ανεπιτυχείς γυναίκες επιχειρηματίες.

4.1.1.5 Σε πολλά κράτη μέλη υφίσταται μια μακρά παράδοση προγραμμάτων για την κατάρτιση επιχειρηματιών στα σχολεία. Δεδομένου ότι δεν υπάρχει κανένας λόγος να εφευρεθεί εκ νέου ο τροχός, το πρόγραμμα δράσης θα πρέπει να βασιστεί στην ανάλυση, στην ανταλλαγή, και στην ενθάρρυνση της υιοθέτησης ορθών πρακτικών (π.χ., Young Enterprise (Νέα Επιχείρηση) στο Ηνωμένο Βασίλειο). Κατά τη δεκαετία του '90, η Επιτροπή συντόνισε διάφορα πολύτιμα σχέδια του προγράμματος BEST στον εν λόγω τομέα και τα πορίσματα και οι συστάσεις τους θα πρέπει να αποδειχθούν ανεκτίμητης αξίας για τη διαμόρφωση πολιτικών στο πλαίσιο του προγράμματος δράσης.

4.1.1.6 Μηχανισμοί για τη διευκόλυνση της περαιτέρω συμμετοχής των οργανώσεων επιχειρήσεων σε σχέδια με τη συμμετοχή σχολείων θα πρέπει να συμπεριληφθούν στο νέο πολυετές πρόγραμμα της Επιτροπής για τις ΜΜΕ κατά την περίοδο 2006-2010.

4.1.1.7 Εντούτοις, η δημιουργία μιας πιο επιχειρηματικής κοινωνίας στην Ευρώπη δεν είναι θέμα το οποίο αφορά αποκλειστικά τους εκκολαπτόμενους επιχειρηματίες. Η πολιτική αυτή θα ευδοκιμήσει μόνο εάν η Ευρώπη δημιουργήσει συγχρόνως ένα περιβάλλον το οποίο επιτρέπει στους δυνητικούς επιχειρηματίες να επιτύχουν. Τούτο προϋποθέτει την ευαισθητοποίηση ενός πολύ ευρύτερου φάσματος παραγόντων της επιχειρηματικής κοινότητας, προερχόμενων από το δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα, αλλά και από ολόκληρη την κοινωνία υπό την ευρεία έννοια, προκειμένου να κατανοήσουν και να εκτιμήσουν την επιχειρηματικότητα. Τα στελέχη του δημοσίου τομέα, όπως και τα άτομα που διαχειρίζονται επιχειρήσεις, που επιθυμούν να φέρουν σε πέρας επιτυχώς τα καθήκοντά τους, οφείλουν, συνεπώς, να υιοθετήσουν ένα επιχειρηματικό πνεύμα.

4.1.1.8 Η ΕΟΚΕ θα μπορούσε να υποστηρίξει ότι οι πολιτικές θα πρέπει να επιδιώκουν την αποδραματικοποίηση της επιχειρηματικότητας δια του περιορισμού των εικαζόμενων και των υπαρκτών εμποδίων που υφίστανται μεταξύ των επιχειρηματιών και της υπόλοιπης κοινωνίας. Τα σύγχρονα εργασιακά πρότυπα επιτρέπουν στους ανθρώπους να δοκιμάζουν διαφορετικούς τρόπους συμμε-

τοχής τους στην οικονομία και να μεταβαίνουν από τη μισθωτή απασχόληση στην απασχόληση για ίδιο λογαριασμό ή στην εργοδοσία και να επανέρχονται στο σημείο εκκίνησής τους σχετικά ευχερώς. Κατά συνέπεια, η επιχειρηματικότητα θα πρέπει να εκλαμβάνεται από πολύ περισσότερους είτε ως μακροπρόθεσμη είτε ως βραχυπρόθεσμη επιλογή, γεγονός το οποίο παρουσιάζει το διπλό πλεονέκτημα να ενθαρρύνει περισσότερους να θεωρούν τη διαχείριση μιας επιχείρησης από τον ιδιοκτήτη της ως θετική επιλογή και συγχρόνως να βελτιώνει την αντιμετώπιση των επιχειρηματιών από ένα ευρύ φάσμα ενδιαφερομένων φορέων. Κατά τη δημιουργία ενός τέτοιου περιβάλλοντος, απαιτείται να επιδειχθεί ιδιαίτερη προσοχή στη δυνατότητα καταχώρισης μιας επιχείρησης στα μητρώα και διαγραφής της από αυτά με τις ελάχιστες δυνατές γραφειοκρατικές διαδικασίες. Η ανάγκη αυτή είναι ιδιαίτερα έντονη σε πολλά νέα κράτη μέλη στα οποία αναφέρεται ότι η διαδικασία της μετάβασης από το καθεστώς του εργαζόμενου για ίδιο λογαριασμό στο καθεστώς του μισθωτού είναι υπερβολικά επαχθής και οι γραφειοκρατικοί φραγμοί στην είσοδο είναι υψηλοί.

4.1.1.9 Εξάλλου, οι αρχές και τα λοιπά ενδιαφερόμενα μέρη πρέπει να διασφαλίσουν ότι δεν γίνεται κατάχρηση της διευκόλυνσης της αλλαγής του εργασιακού καθεστώτος. Για να επιτευχθεί ισορροπία, είναι σημαντικό οι εργαζόμενοι, ή οι άνεργοι, να μην δελεάζονται ή να εξαναγκάζονται να γίνουν επιχειρηματίες αντίθετα προς δική τους ορθότερη κρίση και να μην επιτρέπεται στους ασυνείδητους εργοδότες να απεκδύνονται των ευθυνών τους έναντι των εργαζόμενων (1).

4.1.2 Παρότρυνση περισσότερων ατόμων να γίνουν επιχειρηματίες

4.1.2.1 Το πρόγραμμα δράσης καλύπτει ικανοποιητικά το κεντρικό ζήτημα της εξεύρεσης δίκαιης ισορροπίας μεταξύ κινδύνων και ανταμοιβής.

4.1.2.2 Η ΕΟΚΕ αναμένει με ενδιαφέρον την επικείμενη ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την μεταβίβαση των επιχειρήσεων. Η ανακοίνωση αυτή προβλέπεται ότι θα στηριχθεί στην πολύτιμη έκθεση BEST του Μαΐου 2002 και ότι θα συνεχίσει να επιδιώκει την επίταση του ενδιαφέροντος και της συνειδητοποίησης εκ μέρους των δημοσίων υπαλλήλων των κρατών μελών και της χρηματοοικονομικής κοινότητας σε αυτόν τον σημαντικό τομέα πολιτικής. Πρέπει να επιλυθούν πολλά ειδικά προβλήματα προκειμένου να διευκολυνθεί η μεταφορά επιχειρήσεων και να βελτιστοποιηθούν οι ευκαιρίες συνέχισης της λειτουργίας των επιχειρήσεων. Ειδικότερα, τα φορολογικά καθεστώτα, οι φόροι κληρονομιάς, το κληρονομικό δίκαιο και το εταιρικό δίκαιο, σήμερα αποθαρρύνουν τη συνέχιση της λειτουργίας των επιχειρήσεων από τους κληρονόμους και, για το λόγο αυτό, πρέπει να αναθεωρηθούν.

4.1.2.3 Το πρόγραμμα δράσης ορθώς δίδει έμφαση στο στίγμα της αποτυχίας ως σημαντική τροχοπέδη στην αύξηση της επιχειρηματικής δραστηριότητας. Αυτή η πρόκληση μπορεί εν μέρει να αντιμετωπισθεί με επιτυχείς στρατηγικές για την ευαισθητοποίηση της κοινωνίας σχετικά με την επιχειρηματικότητα. Εντούτοις, απαιτείται να προσεχθεί αμεσότερα η στάση των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων τα οποία οφείλουν να επιδεικνύουν μεγαλύτερη ευελιξία έναντι των ατόμων που σχετίζονται με τη διακοπή της λειτουργίας μιας επιχείρησης. Η ΕΟΚΕ θα συνιστούσε στην Επιτροπή να προμηθεύσει στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα στοιχεία τα οποία να καταδεικνύουν ότι οι επιχειρηματίες με προηγούμενη (επιτυχή ή ανεπιτυχή) εμπειρία έχουν περισσότερες πιθανότητες επιτυχίας σε νέες επιχειρήσεις.

(1) ΕΕ αριθ. C 10 της 14.01.2004, σημείο 5.3.

4.1.2.4 Στη διαδικασία αυτή, είναι σημαντικό να επιτευχθεί ισορροπία μεταξύ των δυνατοτήτων που παρέχονται σε «έντιμες» αποτυχίες για ένα νέο ξεκίνημα και της διασφάλισης της απαγόρευσης παρανόμων πρακτικών. Κατά συνέπεια, η νομοθεσία περί πτωχεύσεων πρέπει να καταστεί λιγότερο καταδικαστική και διαφανέστερη.

4.1.2.5 Παρότι η ΕΟΚΕ επιζητεί λεπτομερέστερες πληροφορίες για τις συγκεκριμένες προγραμματιζόμενες ενέργειες, επικροτεί ωστόσο την αναφορά που γίνεται στο πρόγραμμα δράσης σχετικά με την περαιτέρω δραστηριοποίηση της Επιτροπής και των κρατών μελών όσον αφορά τα συστήματα κοινωνικής ασφάλισης για τους επιχειρηματίες.

4.1.3 Προετοιμασία των επιχειρηματιών για την ανάπτυξη και την ανταγωνιστικότητά

4.1.3.1 Η έρευνα καταδεικνύει ότι υφίσταται ανάγκη για την παροχή κατάρτισης και υποστήριξης στους ιδιοκτήτες-διευθυντές επιχειρήσεων, ειδικότερα στον τομέα της διάθεσης των προϊόντων στην αγορά. Έχουν, επίσης, σημειωθεί σημαντικές εξελίξεις όσον αφορά τη μεταφορά γνώσεων στις ΜΜΕ μέσω προσλήψεων και ενδυνάμωσης των σχέσεων μεταξύ των ερευνητικών ιδρυμάτων και της κοινότητας των ΜΜΕ. Πρέπει να αναπτυχθούν περαιτέρω και να υποστηριχθούν προγράμματα παροχής συμβουλών για την εκπαίδευση νέων επιχειρηματιών/ επιχειρήσεων από πεπειραμένους επιχειρηματίες.

4.1.4 Βελτίωση της ροής της χρηματοδότησης

4.1.4.1 Η ΕΟΚΕ επιδοκιμάζει την πρόταση περί ενθάρρυνσης των κρατών μελών για την ανταλλαγή ορθών πρακτικών και την πρόθεση της Επιτροπής να καταρτίσει επιπλέον πρόγραμμα δράσης για τις ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις.

4.1.4.2 Η ΕΟΚΕ συνιστά μια πιο ολιστική προσέγγιση για την εξέταση της πρόσβασης στη χρηματοδότηση, στην οποία θα πρέπει να συμπεριλαμβάνονται τα εξής:

- Αύξηση της επιχειρηματικής οξυδέρκειας των ιδιοκτητών-διευθυντών επιχειρήσεων προκειμένου να κατανοήσουν πως είναι δυνατόν να εξασφαλισθεί χρηματοδότηση για την ανάπτυξη. Τούτο θα μπορούσε ενδεχομένως να επιτευχθεί μέσω αναγνωρισμένων δικτύων για την υποστήριξη των επιχειρήσεων.
- Ευαισθητοποίηση των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων σχετικά με τις ανάγκες των επιχειρήσεων που επιζητούν χρηματοδότηση και υποστήριξη για την ανάπτυξη: τούτο συνεπάγεται και πάλι μεγαλύτερη κατανόηση της επιχειρηματικότητας εκ μέρους του χρηματοοικονομικού τομέα.
- Άνοιγμα των δημοσίων συμβάσεων στις μικρότερες επιχειρήσεις. Πρόκειται για την αμεσότερη μορφή δράσης από την άποψη της ζήτησης την οποία μπορεί να αναλάβει ο δημόσιος τομέας. Όπως επεσήμανε η ΕΟΚΕ στη γνωμοδότησή σχετικά με την Πράσινη Βίβλο, πολυάριθμα εμπόδια περιορίζουν την πρόσβαση των μικρών επιχειρήσεων σε δημόσιες συμβάσεις⁽¹⁾, ενώ οι δημόσιοι υπάλληλοι αντιμετωπίζουν ομοίως διοικητικά προσκόμματα. Ωστόσο, τα δυνητικά οφέλη για αμφοτέρους τις ενδιαφερόμενες πλευρές και για την οικονομία συνηγορούν υπέρ της περαιτέρω διερεύνησης του θέματος και της ανάληψης δράσης στον εν λόγω τομέα. Θετικό πρότυπο αποτελεί η περίπτωση των ΗΠΑ όπου οι ομοσπονδιακές υπηρεσίες και οι ομο-

σπονδιακοί οργανισμοί που έχουν ως στόχο την ανάθεση του 23 % των δημοσίων συμβάσεων σε μικρές επιχειρήσεις.

- Απλούστευση και περιορισμός των διαδικασιών φορολογικής συμμόρφωσης. Παρότι το πρόγραμμα δράσης προτείνει ορισμένες ενδιαφέρουσες ιδέες επί του θέματος, το ζήτημα αυτό δεν έχει ακόμη αποτελέσει αντικείμενο επαρκώς ενδεδειγμένης μελέτης. Η ΕΟΚΕ αναγνωρίζει ότι η εφαρμογή συγκεκριμένων μέτρων στον εν λόγω τομέα εμπίπτει στην αρμοδιότητα των εθνικών και, ενίοτε, των περιφερειακών ή ακόμη και των τοπικών αρχών. Η ΕΟΚΕ διατυπώνει εκ νέου το αίτημά της όσον αφορά την παροχή φορολογικών κινήτρων για την επανεπένδυση των κερδών⁽²⁾, το οποίο δεν αναφέρεται στο πρόγραμμα δράσης.

4.1.5 Δημιουργία φιλικότερου κανονιστικού και διοικητικού πλαισίου για τις ΜΜΕ

4.1.5.1 Η γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ για την Πράσινη Βίβλο επεσήμανε ότι οι πολιτικές επιλογές για τη στήριξη των μικρών επιχειρήσεων «θα πρέπει να εντάσσονται σε οριζόντια κατάταξη, σε όλους τους σχετικούς χώρους χάραξης πολιτικής (απασχόληση, φορολογία, περιβάλλον, εκπαίδευση κτλ) και σε όλα τα επίπεδα»⁽³⁾. Παρά την άκρως ενθαρρυντική δέσμη μέτρων που υπεβλήθη τον Ιούνιο του 2002 για τη βελτίωση της νομοθεσίας, πολλές υπηρεσίες της Επιτροπής εξακολουθούν να μην μπορούν να αξιολογήσουν δεόντως την επίδραση των προτάσεων πολιτικής στις ΜΜΕ. Συνεπώς, η ΕΟΚΕ επικροτεί τις πρόσφατες εκκλήσεις για ένα Αντιπρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με αμεσότερες ευθύνες για την παρακολούθηση της κανονιστικής μεταρρύθμισης.

4.1.5.2 Γενικότερα, υφίστανται ακόμη σημαντικά περιθώρια βελτίωσης των διαδικασιών για την Ανάλυση του Κανονιστικού Αντίκτυπου (ΑΚΑ), στο πλαίσιο όχι μόνον της Επιτροπής, αλλά και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου

4.1.5.3 Η ΕΟΚΕ εκφράζει τη λύπη της για το γεγονός ότι δεν γίνεται πλέον αναφορά στην προσέγγιση ότι πρέπει «συνεκτιμούνται πρώτα οι ανάγκες των μικρών επιχειρήσεων». Αυτό συνεπάγεται ότι οιοσδήποτε κανονισμός ή οιαδήποτε νομοθετική πράξη πρέπει να συντάσσεται λαμβανομένων υπόψη των ειδικών χαρακτηριστικών των μικρών επιχειρήσεων και των προκλήσεων που αντιμετωπίζουν. Απαραίτητη προϋπόθεση γι' αυτό είναι η κατάρτιση ειδικών αναλύσεων του αντίκτυπου όλων των νέων και ισχυουσών νομοθετικών πράξεων με στόχο τις μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις. Εάν τεθεί σε εφαρμογή σε όλη την έκταση της κοινοτικής διαδικασίας χάραξης πολιτικής, η προσέγγιση αυτή θα αποτελούσε τη σημαντικότερη συμβολή των θεσμών για την προώθηση της επιχειρηματικής δραστηριότητας.

4.1.5.4 Η πρόσφατη προσχώρηση στην ΕΕ δέκα νέων κρατών μελών έχει ως αποτέλεσμα την σημαντικότερη αύξηση του συνολικού αριθμού των ΜΜΕ, πολλές εκ των οποίων πασχίζουν να προσαρμοστούν στην ισχύουσα νομοθεσία της ΕΕ, πριν ακόμη να είναι σε θέση να ασχοληθούν με δυνητικές νέες ρυθμιστικές προτάσεις. Η Επιτροπή οφείλει, συνεπώς, να στηριχθεί σε διάφορες μεμονωμένες πρωτοβουλίες με τις οποίες επιδιώκεται η εκ των προτέρων διατύπωση των απόψεων της κοινότητας των ΜΜΕ. Ακόμη σημαντικότερο κρίνεται το γεγονός ότι η Επιτροπή πρέπει επίσης να καταστήσει σαφές ότι λαμβάνει υπόψη της όλα τα παρεχόμενα στοιχεία προκειμένου να αποτραπεί η πρόκληση δυσαρέσκειας και η δημιουργία πολιτισμικού χάσματος μεταξύ των οργάνων της ΕΕ, των πολιτικών και των μικρών επιχειρήσεων.

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. C 10 της 14.01.2004, σημείο 6.11.1.

⁽²⁾ ΕΕ αριθ. C 10 της 14.01.2004 σημείο 6.2.1.

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. C 10 της 14.01.2004, σημεία 6.10.1 και 6.10.2.

4.1.5.5 Η ΕΟΚΕ τονίζει τη σημασία του αποτελεσματικού διαλόγου μεταξύ της Επιτροπής και των εκπροσώπων των ΜΜΕ. Οι διαβουλεύσεις με τις ΜΜΕ μέσω των εκπροσωπευτικών οργανώσεων τους θα πρέπει να αποτελούν βασικό στοιχείο όλων των διαδικασιών διαβούλευσης της Επιτροπής. Για να διευκολυνθεί αυτό και να διασφαλιστεί ότι όλες οι υπηρεσίες της Επιτροπής είναι ενήμερες σχετικά με τις απόψεις της κοινότητας των ΜΜΕ, η ΕΟΚΕ τους συνιστά τον διορισμό, στη νέα Επιτροπή, Επιτρόπου αρμοδίου για τις ΜΜΕ. Βασικό στοιχείο του ρόλου αυτού θα πρέπει να είναι η παρακολούθηση της εφαρμογής σε όλη την έκταση της Επιτροπής της αρχής ότι πρέπει να «συνεκτιμούνται πρώτα οι ανάγκες των μικρών επιχειρήσεων»

4.1.5.6 Οι αυτές αρχές διαλόγου είναι εφαρμοστέες και στους κοινωνικούς εταίρους και αφορούν πολλά θέματα τα οποία έχουν μεγάλη σημασία για τους μελλοντικούς και τους σημερινούς επιχειρηματίες. Η ΕΟΚΕ συνιστά αναθεώρηση του κοινωνικού διαλόγου – κυρίως σε επίπεδο ΕΕ αλλά και, σε ορισμένες περιπτώσεις, σε εθνικό επίπεδο - προκειμένου να εξεταστεί πως μπορεί να θεσμοποιηθεί ένα αναλογικότερο επίπεδο συμμετοχής των ολοένα και σημαντικότερης και διαφοροποιημένης κοινότητας των ΜΜΕ.

4.1.5.7 Πιο συγκεκριμένα όσον αφορά τους κανόνες που διέπουν τις κρατικές ενισχύσεις η ΕΟΚΕ επικροτεί πλήρως την ανάπτυξη ενός εργαλείου για τον εντοπισμό της ενίσχυσης που δεν αναμένεται να επηρεάσει σημαντικά τον ανταγωνισμό. Κρίνεται σημαντικό, παραδείγματος χάρι, οι διαδικασίες στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων να μην παρακωλύουν την αναζήτηση και την εφαρμογή καινοτόμων τρόπων αντιμετώπισης τυχόν χρηματοοικονομικών κενών των μικρών επιχειρήσεων.

5. Συστάσεις για τη μεγιστοποίηση της θετικής επίδρασης του προγράμματος δράσης

5.1 Η ΕΟΚΕ ζητεί να παρασχεθούν οι ακόλουθες διαδικαστικές διευκρινίσεις ή/και βελτιώσεις:

5.1.1 Συνεκτικές προσεγγίσεις πολιτικής για τις επιχειρήσεις: στους κόλπους της Επιτροπής, η Γενική Διεύθυνση Επιχειρήσεων μπορεί σαφώς να διαδραματίσει κεντρικό ρόλο για την καθοδήγηση της προόδου. Το σχέδιο δράσης καλύπτει όλους τους τομείς της πολιτικής για τις επιχειρήσεις της Επιτροπής και, όπως συνέστησε η ΕΟΚΕ στη γνωμοδότησή της για την Πράσινη Βίβλο⁽¹⁾, αυτό πρέπει να αντικατοπτρίζεται στις κατ' ιδίαν πολιτικές πρωτοβουλίες της Γενικής Διεύθυνσης. Ειδικότερα, το πολυετές πρόγραμμα 2006-2010 υπέρ των ΜΜΕ πρέπει να επιδείξει μια σαφή συσχέτιση με το σχέδιο δράσης για την επιχειρηματικότητα και, στη συνέχεια, να παράσχει ένα μηχανισμό ανταπόκρισης σε ένα αριθμό προτεραιοτήτων του.

5.1.2 Αξιολόγηση: παρότι ορισμένες βελτιώσεις έγιναν πρόσφατα, η επιχειρηματική κοινότητα δεν είναι ικανοποιημένη από την προσέγγιση που χρησιμοποιείται για την αξιολόγηση του Χάρτη για τις μικρές επιχειρήσεις. Κατ' αυτό τον τρόπο, οι δημόσιοι υπάλληλοι καθίστανται επί του παρόντος, τόσο στο επίπεδο της ΕΕ όσο και σε εθνικό επίπεδο, συγχρόνως «κρίτες και κρινόμενοι». Η εντονότερη συμμετοχή εκπροσώπων του επιχειρηματικού κόσμου στην αξιολόγηση του Χάρτη για τις μικρές επιχειρήσεις.

5.1.3 Πρέπει να χαραχθεί ένα πλαίσιο για μελλοντική εκ των υστέρων αξιολόγηση ώστε να διασφαλιστεί μια συνεχής βελτίωση της πολιτικής. Σ' αυτό πρέπει να εμπλέκονται η Επιτροπή και υπάλληλοι των κρατών μελών και αναγνωρισμένοι εκπρόσωποι της επιχειρηματικής κοινότητας σε κοινοτικό και εθνικό επίπεδο.

5.1.4 Κατάλληλοι δείκτες επίδοσης αποτελούν βασικό εργαλείο για τον καθορισμό και την μέτρηση στόχων αύξησης της επιχειρηματικής δραστηριότητας. Τούτο τονίστηκε σε σύσταση προηγούμενης γνωμοδότησης της ΕΟΚΕ⁽²⁾ και υπογραμμίστηκε στα συμπεράσματα του Συμβουλίου Ανταγωνιστικότητας της 20ής Φεβρουαρίου. Παρόμοια δεδομένα θα επιτρέπουν, επίσης, τη συγκριτική μελέτη της πολιτικής και του επιχειρηματικού περιβάλλοντος των κρατών μελών.

5.1.5 Σαφή χρονοδιαγράμματα: Στα συμπεράσματα του Συμβουλίου «Ανταγωνιστικότητα» της 20ής Φεβρουαρίου, η Επιτροπή καλείται να καθορίσει ένα πιο φιλόδοξο χρονοδιάγραμμα. Το χρονοδιάγραμμα αυτό για να είναι αποτελεσματικό, θα πρέπει, επίσης, να είναι ακριβές και δεόντως προσαρμοσμένο ως προς τους στόχους του. Η ΕΟΚΕ γνωρίζει ότι η Επιτροπή, από της δημοσίευσής του σχεδίου δράσης, συνέταξε σειρά φύλλων εργασίας και ακριβέστερων στόχων και χρονοδιαγραμμάτων για ειδικές δράσεις. Στο ίδιο πνεύμα που επικρατούσε κατά τις διαβουλεύσεις, η ΕΟΚΕ καλεί την Επιτροπή να προωθήσει τα εν λόγω φύλλα εργασίας και να τα διαθέσει το συντομότερο δυνατόν σε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη

5.1.6 Παρακολούθηση της διαδικασίας και μεταβίβαση αρμοδιοτήτων: Η Επιτροπή δεν μπορεί και δεν πρέπει να εφαρμόσει ένα μεγάλο μέρος της απαιτούμενης δράσης, αλλά οφείλει να εποπτεύσει και να παρακολουθήσει προσεκτικά την πρόοδο όσον αφορά την εφαρμογή του προγράμματος δράσης. Παράλληλα, είναι επομένως ουσιώδες να μεταβιβάζεται η ευθύνη για την εκτέλεση των διάφορων ενεργειών στο αρμόδιο επίπεδο και το χρονοδιάγραμμα να ανακινώνεται και να τυχάνει της αποδοχής όλων των ενδιαφερομένων πλευρών. Τούτο προϋποθέτει την ανάληψη κοινής δέσμευσης εκ μέρους των διάφορων φορέων και η ΕΟΚΕ προτείνει τις ακόλουθες πρωτοβουλίες για διασφαλιστεί η συμμετοχή τους στις μελλοντικές εργασίες.

5.1.7 Προκειμένου να διευρυνθεί η δέσμευση της Επιτροπής για την εν λόγω διαδικασία: πρέπει να συγκροτηθεί ένα είδος επιτροπής παρακολούθησης του προγράμματος δράσης, στο πλαίσιο της αναθεωρημένης διάρθρωσης της Επιτροπής μετά τις 4 Νοεμβρίου. Η επιτροπή αυτή θα μπορούσε να περιλαμβάνει εκπροσώπους εκάστης των Γενικών Διευθύνσεων από τις οποίες εκπορεύονται οι νομοθετικές προτάσεις που επηρεάζουν τις επιχειρήσεις, καθώς και των Γενικών Διευθύνσεων που είναι αρμόδιες για την επιτήρηση της εφαρμογής των κοινοτικών προγραμμάτων που πηγάζουν από το πρόγραμμα δράσης.

5.1.8 Συγκρότηση ομάδας εργασίας απαρτιζόμενης από αρμόδιους δημοσίους των κρατών μελών για την μεγιστοποίηση της δέσμευσης των κρατών μελών για την εν λόγω διαδικασία. Η εν λόγω ομάδα εργασίας πρέπει να συνεδριάζει τακτικά για να συζητά τις συγκεκριμένες πτυχές των συστάσεων που διατυπώνονται στο πρόγραμμα δράσης, να σχηματοποιούν την πρόοδο διαγραμμάτων και να εντοπίζουν τυχόν ατέλειες.

(1) ΕΕ αριθ. C 10 της 14.01.2004 σημείο 4.3.

(2) ΕΕ αριθ. C 10 της 14.01.2004 σημείο 8.4 τελευταίο σημείο

5.1.9 Η ενεργός συμμετοχή της επιχειρηματικής κοινότητας στην εφαρμογή, τον έλεγχο και την αξιολόγηση του προγράμματος δράσης είναι, επίσης, ζωτικής σημασίας. Με τον όρο επιχειρηματική κοινότητα, η ΕΟΚΕ εννοεί τους επιχειρηματικούς κύκλους, με την ευρύτερη έννοια, οι οποίοι καλύπτουν επιχειρήσεις όλων των μορφών και μεγεθών, από τους απασχολούμενους για ίδιο λογαριασμό έως τις πολυεθνικές εταιρείες, τις κοινωνικές επιχειρήσεις, και τις ανώνυμες εταιρείες του δημοσίου. Σε περίπτωση αποτυχίας όσον αφορά την επίτευξη της ευρείας αυτής δέσμευσης, υπάρχει κίνδυνος αποκλεισμού της επιχειρηματικής κοινότητας από την εν εξελίξει διαδικασία, με συνακόλουθη ελαχιστοποίηση του αντιτύπου της. Η ΕΟΚΕ συνιστά, επομένως, μια συστηματική προσέγγιση σε όλη την έκταση της διαδικασίας με την επιχειρηματική κοινότητα διαμέσου των αναγνωρισμένων εκπροσώπων τους σε επίπεδο τόσο της ΕΕ όσο και των κρατών μελών.

5.1.10 Όπως καταδεικνύεται από την Πράσινη Βίβλο, ένας αυξανόμενος αριθμός φορέων, πέρα από την επιχειρηματική κοινότητα, ενδιαφέρεται για την επιχειρηματικότητα. Για παράδειγμα, γενικά οι εργατικές ενώσεις αναγνωρίζουν τη σημασία της πολιτικής για την προώθηση της επιχειρηματικότητας. Θα πρέπει να επιτραπεί σε όλα αυτά τα ενδιαφερόμενα να προσφέρουν τη συμβολή τους στην εφαρμογή του σχεδίου δράσης.

5.1.11 Γενικά, η ΕΟΚΕ συνιστά συντονισμένη προσπάθεια εκ μέρους της Επιτροπής προκειμένου το σχέδιο δράσης να παραμείνει στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος τόσο των υπευθύνων για την χάραξη της πολιτικής όσο και του ευρύτερου κοινού. Συνεχείς

δραστηριότητες προώθησης και ευαισθητοποίησης σε σχέση με ειδικούς στόχους του γενικού σχεδίου θα συμβάλουν ώστε να διατηρηθεί το ενδιαφέρον και η δέσμευση του πλήθους των φορέων που απαιτούνται για να διασφαλιστεί η επιτυχία της ζωτικής αυτής πρωτοβουλίας.

6. Συμπεράσματα

6.1 Η ΕΟΚΕ επικροτεί το πρόγραμμα δράσης της Επιτροπής και επαναλαμβάνει ότι εκτιμά τις προσπάθειες που καταβάλει η Γενική Διεύθυνση «Επιχείρηση» από τότε που ξεκίνησε η διαδικασία αυτή στις αρχές του 2002. Η ΕΟΚΕ αναγνωρίζει ότι σε μεγάλο βαθμό η τρέχουσα απαιτούμενη δράση πρέπει να αναληφθεί από αρμόδιους για τη χάραξη πολιτικής πέραν της Γενικής Διεύθυνσης «Επιχείρηση».

6.2 Το σχέδιο δράσης είναι απλώς η αφετηρία μιας εξελισσόμενης και μακράς διαδικασίας. Η διαδικασία αυτή θα αποδειχθεί επιτυχής μόνον εάν προβεί σε οριζόντια σύνδεση διαμέσου ενός ευρύτερου φάσματος τομέων πολιτικής και σε κάθετη σύνδεση των αρμοδίων για τη χάραξη πολιτικής σε πολυάριθμα επίπεδα. Το σχέδιο δράσης και άλλες συναφείς μελλοντικές πρωτοβουλίες της Επιτροπής πρέπει να αποτελέσουν το έναυσμα για μια θετική ανταπόκριση εκ μέρους των εν λόγω αρμοδίων για τη χάραξη πολιτικής. Ειδικότερα, η ΕΟΚΕ καλεί και άλλες Γενικές Διευθύνσεις της Επιτροπής και αρχές των κρατών μελών να αναλάβουν ενεργό ρόλο προς το σκοπό αυτό.

Βρυξέλλες 15 Σεπτεμβρίου 2004.

Ο Πρόεδρος

της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Roger BRIESCH